

עד שְׁהוּא מְגִיעַ לְאָרוֹן, ועומד במקומו ביו שני הבדים, שהיו מגיעים עד הפרוכת (רש"י, ע"פ שיח יצחק), ויש שכתב, שבעת שהיה מגיע כנגד הארון היה הולך לכיוון מערב עד הארון (מאירי לעיל מז, א), שמצוה להניח את הקטורת לפני הארון, כמו שלמדו מפי השמועה (רמב"ם עבודת יום הכיפורים א, ז) שזו הלכה למשה מסיני (ח' מרן רי"ז הלוי יומא עמ' 32, בדעת הרמב"ם), ויש שכתב, שיש ללמוד דין זה ממה שכתוב בתורה (ויקרא טז, ג) 'ונתן את הקטרת על האש לפני ה' וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות', שמשמעות הכתוב שענן הקטורת מכסה על הכפרת מיד בשעת הנתינה, וזה שייך דוקא אם נתן סמוך לארון (קריית ספר עבודת יום הכיפורים ד). ויש שכתב ללמוד דין זה ממה שאמרה תורה 'לפני ה', אף שכבר כתוב (שם, יב) 'והביא מבית לפרוכת', משמע שבתוך קודש הקדשים יניח לפני ה', שיש לפרשו על הארון (ח' מרן רי"ז הלוי שם).

נותן את המִחְתָּה בֵּין שְׁנֵי הַפְּדִים צֶבֶר אֶת הַקְּטֹרֶת עַל גְּבִי הַגָּלִים שעל המחתה, שאין זה נאה שיהיה מקטיר את הקטורת על גבי קרקע, אבל בקטורת שבכל יום שהיה על גבי המזבח לא היה צריך מחתה (ריטב"א לעיל מז, א), ויש שכתב, שהקטירו על גבי המחתה, כיון שצריך שתהיה העבודה בכלי שרת (תוס' רא"ש לעיל מד, ב, וראה תוס' ישנים לעיל מז, א).

וְנִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת כּוֹלֵוֹ עֵשֶׂן יִצָּא זָכוֹ, שאין הכהן גדול יוצא אלא משיתמלא הבית כולו עשן (רמב"ם עבודת יום הכיפורים ד, א), ונלמד ממה שאמר הכתוב (ויקרא טז, ג-ד) 'וכסה ענן הקטורת את הכפרת וגו', ולקח מדם הפר', שאינו ממשיך בעבודה עד שיכסה הענן את הכפרת (קריית ספר שם), ויש שביאר, שהעשן שצריך להמתין עד שיתמלא הבית עשן, משום שיש דין שאין הכהן רשאי לצאת ממקומו עד שנגמרת כל העבודה, ומילוי הבית בעשן הוא חלק מהעבודה (ח' מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם דף עז, ויומא עמ' 32).

יִצָּא וּבָא לוֹ בְּדֶרֶךְ בַּיִת כְּנִסְתּוֹ. ומיד לאחר שגמר את עבודתו סתם את עיניו שלא לראות את הארון שלא לצורך (רא"ש סדר עבודת יום הכיפורים, ע"פ הפיוט 'אתה כוננת', זוהר פר' אמור קב, א, וראה בביאור הגר"י פערלא לספר הרס"ג רב, ו, ד, שהוא מחמת האיסור של 'ולא יבוא לראות כבלע את הקודש ומתו', שאסור לראות את הארון בלא כיסוי), ובירושלמי מבואר שהיה יוצא לאורו של ארון (ראה לעיל בביאורו ד"ה מהלך).

וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה בְּבֵית הַחִיצוֹן - בהיכל (רש"י), שכיון שנכנס לשם בהיתר לצורך עבודה, שוב אין עליו איסור לשהות שם אף שלא לצורך עבודה (משנה למלך ביאת מקדש ג, ט). ולא היה מתפלל בקודש הקדשים, שאינו ראוי להתפלל שם על דברים גשמיים (תפארת ישראל יכ"א).

שְׁלֵא לְהִבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל - שלא להפחידם, שאם יתעכב יפחדו שמא מת, לפי שהרבה פעמים מתים כהנים גדולים אם לא היו ראויים או אם שינו דבר במעשה הקטורת (רמב"ם בפייה"ש ובהל' עבודת יום הכיפורים ד, א).

גְּמֻרָא. וּמְקֻלוֹ שֶׁל אֶהָרֵן וּשְׂקִידָה וּפְרָחִיהָ - שהמקל הצמיח פרחים וחלקם נעשו שקדים, וחלקם לא פרוחו, להגדיל הנס (ריטב"א, א), והזכיר הפרחים והשקדים בפרט, ולא נכללו יחד עם המקל, שנס גדול מתקיים בפרחים והשקדים שעדיין קיימים ולא נבלו (ר"מ מאימראן).

שָׂאת - שנאמר אצל קין (בראשית ד, ז) 'הלא אם תטיב שאת ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ', והמילה 'שאת' יכולה להתפרש מלשון סליחה, ואם כן היא מחוברת לתחילת הפסוק, או מלשון עוון, ואם כן היא מחוברת לסוף הפסוק (רש"י), ואם נאמר שהיא מחוברת לסוף הפסוק, הו' של 'ואם לא תטיב' היא ו' יתירה (תוס' ישנים; תוס' רא"ש, וראה עוד שפת אמת).

מְשׁוּקָדִים - שנאמר (שמות כה, לד) 'ובמנורה ארבעה גביעים משוקדים [-מצויירים (רש"י שם, לג)] כפתוריה ופרחיה', והספק הוא האם המילה 'משוקדים', מתייחסת לגביעים, או לכפתורים ולפרחים (רש"י). והטעם שלא אומרים שהפסוק הזה נדרש לפניו ולאחריו כמו שמצינו בכמה מקומות בש"ס, משום שבמילה 'גביעים' יש אתנחתא, ואם כן משמע שיש לקרוא 'משוקדים' כפתוריה ופרחיה, אלא שמאידך, בפסוק שלפניו כן נאמר בפירוש שהגביעים היו משוקדים [ואילו על הכפתורים והפרחים שהוזכרו באותו פסוק לא נאמר כן], ומשמע שרק הגביעים היו משוקדים, ולכן אין לו הכרע (תוס'). ויש שפירש, שרק במקום שיש הכרח לכך מהפסוק, דורשים את המילה לפניו ולאחריה, אבל במקום שאין הכרח אין דורשים (תוס' רא"ש ד"ה מחה, וראה עוד רמב"ם בית הבחירה ג, ובספ' משנה שם).

מָחָר - שנאמר במלחמת עמלק (שמות יז, ט) 'וצא הלחם בעמלק מחור אנכי נצב על ראש הגבעה וגו'', והספק הוא האם משה אמר ליהושע להילחם מחור, או שמשוה אמר ליהושע להילחם היום, ומחר אנכי נצב לתפילה, אולם היום אין אתה צריך לתפילתי (רש"י). ויש שפירש, שודאי שמשוה אמר ליהושע להילחם מחור, והספק כאן האם ה'מחר' נאמר רק על המלחמה, אבל משה רבינו עמד בתפילה מיד כדי להקדים את התפילה למלחמה, או שה'מחר' נאמר גם על התפילה (תוס' רא"ש, בשם ריב"א).

דְּבַעֵי רַב חֶסְדָּא וַיִּשְׁלַח זָכוֹ, ונפקא מינה לפיסוק טעמים (רש"י). ועוד נפקא מינה, באדם שאמר הרי עלי עולה כעולה שהקריבו ישראל במדבר, האם מביא פרים או כבשים (ע"פ גמ' חגיגה ו, ב).

מְשֻׁנָּה. הַחִיצוֹנָה הֵיחָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם - ראשה של הפרוכת בקצה הדרומי שלה היתה כפולה על עצמה לצד החוץ שלה, ונאחזת שם בקרס של זהב כדי שתישאיר פתוחה (רש"י), כיון שהכהן הגדול היה מגיע ובשתי ידיו הקטורת והמחתה, ולא היה ביכולתו לפתוח את הפרוכת בעצמו (מאירי לעיל מז, א), ולכן רק ביום הכיפורים היתה עומדת כך פתוחה ולא בכל השנה (שיח יצחק), ויש שפירש, שראשה של הפרוכת בצד דרום היתה מחוברת לכותל בקרסי זהב קבועים מלמעלה עד גובה קומת אדם, ומשם עד למטה היתה מחוברת על ידי קרסים הנתונים ברפיון בתוך לולאות המחוברות לכותל, שאפשר להסירם בקלות, ודרך שם היה הכהן גדול נכנס (תוס' רי"ד).

וּפְנִימִית מִן הַצִּפּוֹן, ולא היתה פרופה גם מן הדרום, שלא יראה קודש הקדשים לכהנים הנמצאים בהיכל (מאירי לעיל מז, א).

מִהֶלֶךְ בִּינְיָהוּ, ודוחק הפרוכת במרפקיו לצדדים, שלא תשרף על ידי הקטורת שבידיו (ירושלמי ב, ב). וזה היה בבית ראשון שהמקום שבין הפרוכת היה מואר מאור הארון, אבל בבית שני שנחסר הארון, היה מגשש ונכנס מגשש ויוצא (ירושלמי שם, ג).